Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

zo 14. júla 2022*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Články 49 a 56 ZFEÚ – Výlučne vnútroštátna situácia – Služby na vnútornom trhu – Smernica 2006/123/ES – Pôsobnosť – Článok 2 ods. 2 písm. j) – Verejné obstarávanie – Smernica 2014/24/EÚ – Pojem ‚verejné zákazky' – Články 74 až 77 – Poskytovanie sociálnych asistenčných služieb osobám – Dohody o súčinnosti so súkromnými subjektmi sociálnej iniciatívy – Vylúčenie hospodárskych subjektov sledujúcich vytváranie zisku – Miesto usadenia subjektu ako podmienka účasti"

Vo veci C-436/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana (Vyšší súd Valencijského spoločenstva, Španielsko) z 3. septembra 2020 a doručený Súdnemu dvoru 16. septembra 2020, ktorý súvisí s konaním:

Asociación Estatal de Entidades de Servicios de Atención a Domicilio (ASADE)

proti

Consejería de Igualdad y Políticas Inclusivas,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory C. Lycourgos (spravodajca), sudcovia S. Rodin, J.-C. Bonichot, L. S. Rossi a O. Spineanu-Matei,

generálna advokátka: L. Medina,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Asociación Estatal de Entidades de Servicios de Atención a Domicilio (ASADE), v zastúpení: A. Martínez Gradoli, procuradora, a Y. Puiggròs Jiménez de Anta, abogada,

– Consejería de Igualdad y Políticas Inclusivas, v zastúpení: I. Sánchez Lázaro, abogada,

* Jazyk konania: španielčina.

– španielska vláda, v zastúpení: S. Jiménez García a J. Rodríguez de la Rúa Puig, splnomocnení zástupcovia,

– talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci S. L. Vitale, avvocato dello Stato,

– holandská vláda, v zastúpení: K. Bulterman, H. S. Gijzen a J. Langer, splnomocnené zástupkyne,

– Európska komisia, v zastúpení: L. Armati, M. Jáuregui Gómez, P. Ondrůšek, E. Sanfrutos Cano a G. Wils, splnomocnení zástupcovia,

– nórska vláda, v zastúpení: J. T. Kaasin a H. Røstum, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 3. februára 2022,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 49 a 56 ZFEÚ, článkov 76 a 77 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 2014, s. 65) v spojení s článkom 74 a prílohou XIV k tejto smernici, ako aj článku 15 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES z 12. decembra 2006 o službách na vnútornom trhu (Ú. v. EÚ L 376, 2006, s. 36).

2 Tento návrh bol podaný v rámci konania o žalobe, ktorú podalo Asociación Estatal de Entidades de Servicios de Atención a Domicilio (ASADE) (Štátne združenie poskytovateľov služieb domácej starostlivosti) vo veci zákonnosti Decreto 181/2017 del Consell, por el que se desarrolla la acción concertada para la prestación de servicios sociales en el ámbito de la Comunitat Valenciana por entidades de iniciativa social (dekrét vlády Valencijského spoločenstva č. 181/2017, ktorým sa prijímajú vykonávacie predpisy týkajúce sa súčinnosti pri poskytovaní sociálnych služieb na území Valencijského spoločenstva subjektmi sociálnej iniciatívy) zo 17. novembra 2017 (ďalej len „dekrét č. 181/2017“).

Právny rámec

Právo Únie

Protokol č. 26

3 Článok 1 protokolu (č. 26) o službách všeobecného záujmu, ktorý tvorí prílohu Zmluvy o FEÚ (ďalej len „protokol č. 26“), stanovuje:

„Spoločné hodnoty Únie, pokiaľ ide o služby všeobecného hospodárskeho záujmu v zmysle článku 14 Zmluvy o fungovaní Únie, zahŕňajú najmä:

– základnú úlohu a široké diskrečné právomoci národných, regionálnych a miestnych orgánov pri poskytovaní, obstarávaní a organizovaní služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, ktoré čo najlepšie napĺňajú potreby užívateľov;

– rôznorodosť medzi rôznymi službami všeobecného hospodárskeho záujmu a rozdiely v potrebách a preferenciách užívateľov, ktoré môžu byť spôsobené rozdielnymi geografickými, sociálnymi alebo kultúrnymi okolnosťami;

– vysokú úroveň kvality, bezpečnosti a dostupnosti, rovnaký prístup a presadzovanie všeobecného prístupu a práv užívateľov.“

Smernica 2014/24

4 Odôvodnenia 4, 6 a 114 smernice 2014/24 stanovujú:

„(4) … Podobne situácie, v ktorých sú všetky subjekty spĺňajúce určité podmienky oprávnené uskutočniť danú úlohu, a to bez akéhokoľvek výberu, ako sú napríklad systémy zákazníckeho výberu alebo poukazov na služby, by sa nemali chápať ako obstarávanie, ale ako jednoduché postupy povoľovania (napríklad licencie na lieky alebo zdravotné služby).

…

(6) Tiež je vhodné pripomenúť, že touto smernicou by nemali byť dotknuté právne predpisy členských štátov v oblasti sociálneho zabezpečenia. Táto smernica by sa nemala zaoberať ani liberalizáciou služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, ktoré sú vyhradené verejným alebo súkromným subjektom, a ani privatizáciou verejných subjektov poskytujúcich služby.

Rovnako by sa malo pripomenúť, že členské štáty môžu slobodne upraviť poskytovanie povinných sociálnych služieb alebo iných služieb, ako sú napríklad poštové služby, buď ako služieb všeobecného hospodárskeho záujmu alebo ako služieb všeobecného záujmu nehospodárskeho charakteru, alebo ako ich kombináciu. Je vhodné spresniť, že táto smernica by sa nemala vzťahovať na služby všeobecného nehospodárskeho záujmu.

…

(114) Určité kategórie služieb majú vzhľadom na svoju povahu aj naďalej obmedzený cezhraničný rozmer, a to konkrétne tzv. služby osobám, ako sú určité sociálne, zdravotnícke a vzdelávacie služby. Tieto služby sú poskytované v konkrétnom kontexte, ktorý sa medzi jednotlivými členskými štátmi značne líši z dôvodu odlišných kultúrnych tradícií. Pre verejné zákazky na poskytovanie týchto služieb by sa mal preto zaviesť osobitný režim s vyšším finančným limitom, než je limit uplatňovaný na iné služby.

O služby osobám s hodnotou pod uvedeným finančným limitom nebudú mať poskytovatelia z ostatných členských štátov obvykle záujem, pokiaľ neexistujú konkrétne náznaky o opaku, ako napr. v prípade cezhraničných projektov financovaných Úniou.

Zákazky na poskytnutie služieb osobám presahujúce uvedený finančný limit by mali byť transparentné v celej Únii. Vzhľadom na význam kultúrneho kontextu a citlivý charakter týchto služieb by členské štáty mali mať dostatočné možnosti na zorganizovanie výberu poskytovateľov služieb spôsobom, ktorý považujú za najvhodnejší. Uvedený záväzok sa odráža v pravidlách tejto smernice, pričom sa v nich ukladá len dodržiavanie základných zásad transparentnosti a rovnakého zaobchádzania, a zároveň sa uisťuje, že verejní obstarávatelia budú schopní uplatňovať osobitné kritériá kvality pri výbere poskytovateľov služieb, ako sú kritériá stanovené v dobrovoľnom Európskom rámci kvality pre sociálne služby uverejnenom Výborom pre sociálnu ochranu. Členské štáty by pri určovaní postupov, ktoré sa majú použiť pre zadávanie zákaziek na služby osobám, mali zohľadniť článok 14 ZFEÚ a Protokol 26. Členské štáty by pritom mali sledovať ciele spočívajúce v zjednodušení a zmiernení administratívneho zaťaženia verejných obstarávateľov a hospodárskych subjektov; malo by sa spresniť, že pri napĺňaní týchto cieľov sa môže vychádzať aj z pravidiel uplatniteľných na zákazky na poskytnutie služieb, ktoré nepodliehajú osobitnému režimu.

Členské štáty a orgány verejnej moci môžu tieto služby poskytovať samy alebo organizovať sociálne služby spôsobom, ktorý nebude zahŕňať zadávanie verejných zákaziek, napríklad len prostredníctvom financovania takýchto služieb alebo udeľovaním licencií či povolení všetkým hospodárskym subjektom, ktoré spĺňajú podmienky stanovené vopred verejným obstarávateľom bez akýchkoľvek obmedzení alebo kvót za predpokladu, že takýto systém zabezpečí dostatočnú propagáciu a bude v súlade so zásadami transparentnosti a nediskriminácie.“

5 Článok 1 tejto smernice stanovuje:

„1. Touto smernicou sa ustanovujú pravidlá postupov obstarávania vykonávaných verejnými obstarávateľmi, pokiaľ ide o verejné zákazky, ako aj súťaže návrhov, ktorých predpokladaná hodnota nie je nižšia ako finančný limit stanovený v článku 4.

…

5. Táto smernica nemá vplyv na spôsob, akým členské štáty organizujú svoje systémy sociálneho zabezpečenia.

…“

6 Článok 2 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

…

5. ‚verejné zákazky' sú odplatné zmluvy uzavreté písomne medzi jedným alebo viacerými hospodárskymi subjektmi a jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi, ktorých predmetom je uskutočnenie stavebných prác, dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb;

…

9. ‚verejné zákazky na poskytnutie služieb' (verejné zákazky na služby) sú verejné zákazky, ktorých predmetom je poskytnutie iných služieb, než služieb uvedených v bode 6;

10. ‚hospodársky subjekt' je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba alebo verejný subjekt alebo skupina takýchto osôb a/alebo subjektov vrátane akéhokoľvek dočasného združenia podnikov, ktoré na trhu ponúkajú uskutočnenie stavebných prác a/alebo uskutočnenie stavby, dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb;

…“

7 Podľa článku 10 smernice 2014/24 s názvom „Osobitné vylúčenia zákaziek v oblasti poskytovania služieb“:

„Táto smernica sa neuplatňuje na verejné zákazky na poskytnutie služieb, ktorých predmetom je/sú:

…

h) služby civilnej obrany, civilnej ochrany a prevencie nebezpečenstva, ktoré poskytujú neziskové organizácie alebo združenia a na ktoré sa vzťahujú kódy CPV: 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8, 98113100-9 a 85143000-3 s výnimkou služieb prepravy pacientov sanitárnymi vozidlami;

…“

8 Hlava III tejto smernice, nazvaná „Osobitné režimy obstarávania“, obsahuje najmä kapitolu I týkajúcu sa „sociálnych a iných osobitných služieb“, v ktorej sa nachádzajú články 74 až 77 uvedenej smernice.

9 Článok 74 smernice 2014/24 uvádza:

„Verejné zákazky na poskytnutie sociálnych a iných osobitných služieb uvedených v prílohe XIV sa zadávajú v súlade s touto kapitolou, ak sa hodnota zákaziek rovná alebo je vyššia ako finančný limit uvedený v článku 4 písm. d).“

10 Článok 75 tejto smernice stanovuje:

„1. Verejní obstarávatelia, ktorí majú v úmysle zadať verejnú zákazku na poskytnutie služieb podľa článku 74, uverejnia svoj úmysel ktorýmkoľvek z týchto prostriedkov:

a) prostredníctvom oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, ktoré obsahuje informácie uvedené v prílohe V časti H, a to v súlade so štandardnými vzormi uvedenými v článku 51, alebo

b) prostredníctvom predbežného oznámenia, ktoré sa uverejňuje nepretržite a obsahuje informácie stanovené v prílohe V časti I. Predbežné oznámenie sa týka najmä tých druhov služieb, ktoré budú predmetom zákaziek, ktoré sa majú zadať. Uvádza sa v ňom, že zákazky sa zadajú bez ďalšieho uverejnenia a hospodárske subjekty, ktoré majú záujem, sa v ňom vyzývajú, aby tento záujem vyjadrili písomne.

Prvý pododsek sa však neuplatňuje, ak sa na zadanie verejnej zákazky na poskytnutie služieb mohlo použiť rokovacie konanie bez predchádzajúceho zverejnenia v súlade s článkom 32.

2. Verejní obstarávatelia, ktorí zadali verejnú zákazku na poskytnutie služieb podľa článku 74, uverejnia výsledky postupu obstarávania prostredníctvom oznámenia o výsledku verejného obstarávania, ktoré obsahuje informácie uvedené v prílohe V časti J, a to v súlade so štandardnými vzormi uvedenými v článku 51. Takéto oznámenia však môžu zoskupiť na štvrťročnom základe. V takom prípade zašlú zoskupené oznámenia do 30 dní od skončenia každého štvrťroka.

3. Komisia prostredníctvom vykonávacích aktov ustanoví štandardné vzory uvedené v odsekoch 1 a 2 tohto článku. Príslušné vykonávacie akty sa prijmú v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 89 ods. 2.

4. Oznámenia uvedené v tomto článku sa uverejnia v súlade s článkom 51.“

11 Článok 76 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Členské štáty zavedú vnútroštátne pravidlá na zadávanie zákaziek podľa tejto kapitoly, aby zabezpečili, že verejní obstarávatelia budú dodržiavať zásady transparentnosti a rovnakého zaobchádzania s hospodárskymi subjektmi. Členské štáty môžu voľne stanoviť procesné pravidlá, ktoré sú uplatniteľné, pokiaľ umožnia verejným obstarávateľom, aby zohľadnili osobitosti dotknutých služieb.

2. Členské štáty zaistia, aby verejní obstarávatelia mohli zohľadniť potrebu zaistiť kvalitu, kontinuitu, prístupnosť, cenovú dostupnosť, disponibilnosť a komplexnosť služieb, osobitné potreby rôznych kategórií používateľov vrátane znevýhodnených a zraniteľných skupín, začlenenie a posilnenie postavenia používateľov a inovácie. Členské štáty takisto môžu ustanoviť, aby sa výber poskytovateľa služieb uskutočnil na základe ponuky predstavujúcej najlepší pomer ceny a kvality, pričom sa v prípade sociálnych služieb zohľadnia kritériá kvality a udržateľnosti.“

12 Podľa článku 77 tej istej smernice:

„1. Členské štáty môžu stanoviť, že verejní obstarávatelia môžu vyhradiť právo na účasť v postupoch zadávania verejných zákaziek organizácii výlučne na tie zdravotné, sociálne

a kultúrne služby uvedené v článku 74, na ktoré sa vzťahujú kódy CPV 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, od 85000000-9 po 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.

2. Organizácia uvedená v odseku 1 musí spĺňať všetky tieto podmienky:

a) jej cieľom je úsilie o vykonávanie verejnej služby spojenej s poskytovaním služieb uvedených v odseku 1;

b) zisky sú reinvestované so zreteľom na dosahovanie cieľa organizácie. Ak sa zisky rozdeľujú alebo prerozdeľujú, malo by sa pritom vychádzať z aspektov účasti;

c) štruktúry manažmentu alebo vlastníctva organizácie, ktorá plní zákazku, sú založené na zásadách vlastníctva zamestnancami alebo účasti, alebo si vyžadujú aktívnu účasť zamestnancov, používateľov či zainteresovaných strán, a

d) nemalo by dôjsť k tomu, aby v priebehu uplynulých troch rokov daný verejný obstarávateľ zadal organizácii zákazku na príslušné služby podľa tohto článku.

3. Maximálne trvanie zákazky nie je dlhšie ako tri roky.

4. Výzva na súťaž obsahuje odkaz na tento článok.

5. Komisia bez ohľadu na článok 92 posúdi účinky tohto článku a Európskemu parlamentu a Rade podá správu do 18. apríla 2019.“

Smernica 2006/123

13 Odôvodnenie 27 smernice 2006/23 uvádza:

„Táto smernica by sa nemala vzťahovať na sociálne služby v oblasti bývania, starostlivosti o deti a podpory rodín a osôb v núdzi, ktoré poskytuje štát na národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni prostredníctvom poskytovateľov poverených štátom alebo charitatívnych organizácií, ktoré sú ako také uznané štátom, s cieľom zabezpečiť podporu tým, ktorí sa trvalo alebo dočasne nachádzajú v stave núdze, pretože majú nedostatočný rodinný príjem alebo úplný či čiastočný nedostatok nezávislosti, alebo tým, ktorí podstupujú riziko marginalizácie. Tieto služby sú nevyhnutnými na zaručenie základného práva na ľudskú dôstojnosť a integritu a sú prejavom zásad sociálnej súdržnosti a solidarity a táto smernica by ich nemala ovplyvňovať.“

14 Článok 2 tejto smernice stanovuje:

„1. Táto smernica sa vzťahuje na služby poskytované poskytovateľmi, ktorí sú usadení v členskom štáte.

2. Táto smernica sa nevzťahuje na tieto činnosti:

a) služby všeobecného záujmu nehospodárskeho charakteru;

…

f) služby zdravotnej starostlivosti bez ohľadu na to, či sú poskytované v rámci zdravotníckych zariadení a bez ohľadu na spôsob ich organizácie a financovania na vnútroštátnej úrovni alebo ich verejný či súkromný charakter;

…

i) činnosti, ktoré sú spojené s výkonom verejnej moci, ako je stanovené v článku 45 zmluvy;

j) sociálne služby súvisiace so sociálnym ubytovaním, starostlivosťou o deti a podporou rodín a osôb v trvalej alebo dočasnej núdzi, ktoré sú poskytované štátom, poskytovateľmi poverenými štátom alebo charitatívnymi organizáciami uznanými ako takými štátom;

…“

Španielske právo

Organický zákon č. 5/1982

15 Podľa článku 49 ods. 1 bodu 24 Ley Orgánica 5/1982, de Estatuto de Autonomía de la Comunidad Valenciana (organický zákon č. 5/1982 o autonómnom štatúte Valencijského spoločenstva) z 1. júla 1982 (BOE č. 164 z 10. júla 1982), v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti vo veci samej, Valencijské spoločenstvo vykonáva výlučnú právomoc v oblasti sociálnych služieb a verejných inštitúcií na ochranu a podporu maloletých, mládeže, migrantov, starších ľudí, zdravotne postihnutých a iných skupín alebo sektorov, ktoré potrebujú sociálnu ochranu.

Zákon č. 5/1997

16 Právomoci, ktoré má Valencijské spoločenstvo v súlade s organickým zákonom č. 5/1982, boli vykonané Ley 5/1997 de la Generalitat Valenciana por la cual se regula el Sistema de Servicios Sociales en el ambito de la Comunidad Valenciana (zákon vlády Valencijského spoločenstva č. 5/1997 o úprave systému sociálnych služieb na území Valencijského spoločenstva) z 26. júna 1997 (BOE č. 192 z 12. augusta 1997, s. 24405).

17 Tento zákon bol zmenený Ley 13/2016, de medidas fiscales, de gestión administrativa y financiera, y de organización de la Generalitat (zákon Valencijského spoločenstva č. 13/2016 o daňových opatreniach, administratívnej a finančnej správe a organizácii Valencijského spoločenstva) z 29. decembra 2016 (BOE č. 34 z 9. februára 2017, s. 8694) predtým, ako bol zrušený Ley 3/2019 de servicios sociales inclusivos de la Comunitat Valenciana (zákon Valencijského spoločenstva č. 3/2019 o inkluzívnych sociálnych službách Valencijského spoločenstva) z 18. februára 2019 (BOE č. 61 z 12. marca 2019, s. 23249) (ďalej len „zákon č. 3/2019“).

18 Článok 44a zákona č. 5/1997 v znení zákona č. 13/2016 (ďalej len „zákon č. 5/1997“), nazvaný „Spôsoby poskytovania služieb verejného systému sociálnych služieb“, stanovuje:

„1. Orgány verejnej správy, ktoré sú súčasťou verejného systému sociálnych služieb, poskytujú osobám služby stanovené zákonom alebo katalógom sociálnych služieb týmito spôsobmi:

a) Priame riadenie alebo používanie vlastných prostriedkov, ktoré predstavujú preferenčný spôsob poskytovania.

b) Nepriame riadenie v súlade s jedným zo vzorcov stanovených v právnej úprave verejného obstarávania.

c) Dohody o súčinnosti uzavreté so súkromnými subjektmi sociálnej iniciatívy.

2. Poskytovanie sociálnych dávok strediskami alebo útvarmi iného orgánu, než je príslušný správny orgán, sa uskutočňuje podľa akéhokoľvek vzorca spolupráce a kooperácie medzi orgánmi verejnej správy stanoveného zákonom.“

19 Článok 53 tohto zákona, nazvaný „O súčinnosti so súkromnými subjektmi sociálnej iniciatívy“, v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej stanovuje:

„1. Orgány verejnej správy príslušné v oblasti sociálnych služieb môžu poveriť súkromné subjekty sociálnej iniciatívy poskytovaním služieb stanovených v katalógu sociálnych služieb prostredníctvom dohôd o súčinnosti, za predpokladu, že tieto subjekty majú príslušnú administratívnu akreditáciu a sú ako také zapísané v príslušnom registri sociálnych subjektov, stredísk a služieb.

2. V rámci ustanovení zákona je pre každý konkrétny sektor činnosti stanovený nariadením právny režim, ktorý určuje podmienky činnosti súkromných zmluvných stredísk, ktoré sa zúčastňujú na systéme sociálnych služieb pod verejnou zodpovednosťou, určuje podmienky prístupu, podmienky poskytovania služby, výberové konania, maximálnu dĺžku trvania a dôvody ukončenia dohody, ako aj povinnosti zmluvných strán.

3. Dohoda uzavretá medzi správnym orgánom a súkromným subjektom stanovuje práva a povinnosti každej zmluvnej strany, pokiaľ ide o jej hospodársky režim, dĺžku trvania, predĺženie a zánik, ako aj prípadne počet a druh zmluvných jednotiek a ostatné zákonné podmienky.

4. Prístup k miestam, ktoré sú predmetom dohody so súkromnými subjektmi sociálnej iniciatívy, sa vždy uskutočňuje prostredníctvom správneho orgánu, ktorý schválil súčinnosť.

5. Subjektmi sociálnej iniciatívy sú nadácie, združenia, dobrovoľnícke organizácie a iné neziskové organizácie, ktoré vykonávajú činnosti sociálnej služby. Za subjekty sociálnej iniciatívy sa považujú najmä družstvá, ktoré sú v súlade s ich osobitnou právnou úpravou označované ako neziskové organizácie.“

20 Článok 56 uvedeného zákona, nazvaný „O dohodách“, v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Generalitat [vláda Valencijskeho spoločenstva] finančne prispieva k rozvoju a zlepšeniu kompetencií miestnych subjektov, ako aj k podpore programov sociálneho obsahu uskutočnených neziskovými organizáciami.

2. Generalitat tiež každoročne prideľuje do príslušných rozpočtov prostriedky potrebné na financovanie dohôd o súčinnosti uzavretých so súkromnými subjektmi sociálnej iniciatívy.“

21 Články 62 až 66 toho istého zákona sa nachádzajú v hlave VI tohto zákona s názvom „O súčinnosti“.

22 Podľa článku 62 zákona č. 5/1997 s názvom „Pojem, všeobecný režim a zásady súčinnosti“:

„1. Dohody o súčinnosti sú organizačnými nástrojmi mimozmluvnej povahy, ktorými môžu príslušné správne orgány organizovať poskytovanie služieb sociálnej povahy osobám, ktorých financovanie, prístup a kontrola patria do ich právomoci v súlade s postupom a požiadavkami stanovenými v tomto zákone a v uplatniteľnej odvetvovej právnej úprave.

2. Orgány verejnej správy zabezpečia, aby ich súčinnosť s tretími osobami na účely poskytovania sociálnych služieb osobám bola v súlade s nasledujúcimi zásadami:

a) Zásada subsidiarity, podľa ktorej je súčinnosť s neziskovými súkromnými subjektmi vopred podmienená optimálnym využívaním vlastných zdrojov.

b) Zásada solidarity podporovaním účasti subjektov tretieho sektora sociálnej činnosti na poskytovaní služieb sociálnej povahy osobám.

c) Zásada rovnosti zabezpečením, že súčinnosť zaručuje užívateľom rovnakú pozornosť, akú užívateľom poskytuje priamo správa.

d) Zásada publicity stanovením, že vyhlásenia výberových konaní na uzavretie dohôd o súčinnosti sa uverejnia v *Úradnom vestníku Generalitat Valenciana*.

e) Zásada transparentnosti sprístupnením dohôd o súčinnosti na informačnom portáli.

f) Zásada zákazu diskriminácie stanovením podmienok prístupu k súčinnosti, ktoré zaručujú rovnosť medzi subjektmi, ktoré sa rozhodli zúčastniť sa na nej.

g) Zásada rozpočtovej efektívnosti stanovením, že ekonomická náhrada, ktorú môžu zmluvné subjekty získať v súlade s maximálnymi platnými tarifami alebo modulmi, je obmedzená na variabilné, fixné a trvalé náklady na poskytovanie služby bez zahrnutia komerčného zisku.“

23 Článok 63 tohto zákona, nazvaný „Vecná pôsobnosť a predpoklady súčinnosti“, stanovuje:

„1. V oblasti sociálnych služieb sa služby osobám, ktoré môžu byť predmetom súčinnosti, určia nariadením spomedzi služieb uvedených v katalógu služieb.

2. Predmetom súčinnosti môžu byť:

a) Rezervácia a využitie miest na účely ich obsadenia užívateľom verejného systému sociálnych služieb, pričom prístup k nim je povolený príslušným orgánom verejnej správy v súlade s kritériami stanovenými týmto zákonom.

b) Integrované riadenie plnení, služieb alebo stredísk v súlade s ustanoveniami stanovenými nariadením.

3. Ak poskytnutie služby zahŕňa proces vyžadujúci si rôzne typy zásahov v rôznych strediskách alebo službách, príslušný orgán môže uzavrieť s viacerými subjektmi jedinú dohodu o súčinnosti, ktorá ukladá záväzné mechanizmy koordinácie a spolupráce.

4. K režimu súčinnosti majú prístup súkromné subjekty sociálnej iniciatívy poskytujúce sociálne služby, ktoré majú administratívnu akreditáciu a sú zapísané v príslušnom registri subjektov, stredísk a sociálnych služieb.

5. Režim súčinnosti je nezlučiteľný s poskytnutím ekonomických grantov na financovanie činností alebo služieb, na ktoré sa vzťahuje súčinnosť.“

24 Podľa článku 64 uvedeného zákona s názvom „Postup súčinnosti a preferenčné kritériá“:

„1. Odvetvová právna úprava stanovuje postupy na to, aby subjekty spĺňajúce stanovené kritériá mohli pristúpiť k režimu súčinnosti v súlade so všeobecnými zásadami stanovenými v článku 62 tohto zákona.

2. Na prijatie dohôd o súčinnosti odvetvová právna úprava stanovuje kritériá výberu subjektov, ak sa ukáže, že takýto výber je nevyhnutný v závislosti od rozpočtových obmedzení alebo počtu a vlastností plnení, v prípade ktorých možno využiť súčinnosť.

3. Výber subjektov sa môže zakladať na týchto kritériách:

a) usadenie v oblasti poskytovania služieb;

…“

25 Článok 65 toho istého zákona, nazvaný „Forma a účinky súčinnosti“, stanovuje:

„1. Dohody o súčinnosti sú formalizované v administratívnych dokumentoch o súčinnosti, ktorých obsah je stanovený uplatniteľnou odvetvovou právnou úpravou.

2. Dohody o súčinnosti ukladajú zmluvnému subjektu povinnosť poskytovať osobám služby sociálneho charakteru za podmienok stanovených uplatniteľnou odvetvovou právnou úpravou a dohodou o súčinnosti prijatou v súlade s touto právnou úpravou.

3. Okrem stanovených poplatkov nie je možné vybrať od užívateľov za služby poskytované v rámci súčinnosti žiadnu sumu.

4. Výber akýchkoľvek poplatkov užívateľom za poskytovanie doplnkových služieb, ako aj ich výšku vopred povoľuje správny orgán, ktorý uzavrel dohodu o súčinnosti.“

26 Článok 66 zákona č. 5/1997, nazvaný „Financovanie súčinnosti“, stanovuje:

„1. Každá výzva na podávanie prihlášok stanovuje výšku ekonomických modulov zodpovedajúcich každému plneniu, ktoré môže byť predmetom súčinnosti.

2. Maximálne tarify alebo ekonomické moduly v čo najväčšej miere kompenzujú variabilné, fixné a trvalé náklady na služby, čím zaručujú ekonomickú neutralitu poskytovateľa služieb bez zahrnutia komerčného zisku.

3. Sumy vyplývajúce zo súčinnosti sa uhrádzajú po predložení zodpovedajúcej faktúry zmluvným subjektom, a to odpočítaním z rozpočtovej položky určenej na financovanie bežných výdavkov správneho orgánu.“

27 Podľa článku 67 tohto zákona s názvom „Doba trvania dohôd o súčinnosti“:

„Doba trvania dohôd o súčinnosti nemôže presiahnuť štyri roky. Prípadné predĺženie platnosti dohody o súčinnosti, ak je výslovne uvedené v dohode o súčinnosti, môže predĺžiť celkovú dobu platnosti dohody na desať rokov. Po uplynutí tohto obdobia môže príslušný správny orgán uzavrieť novú dohodu o súčinnosti.“

Dekrét č. 181/2017

28 Cieľom dekrétu č. 181/2017, ktorý bol prijatý na vykonanie zákona č. 5/1997, je v súlade s jeho článkom 1 upraviť požiadavky, postupy výberu, obsah a základné podmienky na uzatváranie, vykonávanie a rozvoj dohôd o súčinnosti pri poskytovaní sociálnych služieb súkromnými subjektmi sociálnej iniciatívy s cieľom poskytovať osobám sociálne služby stanovené zákonom a katalógom sociálnych služieb alebo ich vykonávacími aktmi.

29 Článok 3 písm. e) tohto dekrétu priznáva postavenie súkromných subjektov sociálnej iniciatívy „nadáciám, združeniam, dobrovoľníckym organizáciám a iným neziskovým organizáciám, ktoré vykonávajú činnosti sociálnej služby“, ako aj družstvám kvalifikovaným ako neziskové organizácie v súlade s osobitnou právnou úpravou, ktorá sa na ne uplatňuje.

30 Napriek zrušeniu zákona č. 5/1997 zákonom č. 3/2019, dekrét č. 181/2017 zostáva v platnosti v súlade s jediným zrušovacím ustanovením posledného uvedeného zákona.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

31 ASADE podalo na Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana (Vyšší súd Valencijského spoločenstva, Španielsko) žalobu o zrušenie dekrétu č. 181/2017, na podporu ktorej uviedlo, že článok 44a ods. 1 písm. c), článok 53, článok 56 ods. 2 a hlava VI zákona č. 5/1997, ktoré sa vykonávajú týmto dekrétom, sú v rozpore s právom Únie z dôvodu, že vylučujú subjekty sledujúce vytváranie zisku z možnosti poskytovať určité sociálne asistenčné služby osobám v rámci dohôd o súčinnosti, pričom umožňujú všetkým neziskovým subjektom, a nielen dobrovoľníckym organizáciám, poskytovať tieto služby za odplatu, bez toho, aby museli prejsť transparentnou súťažou, ktorá zabezpečuje rovnaké zaobchádzanie s dotknutými hospodárskymi subjektmi.

32 Vnútroštátny súd sa pýta na súlad použitia dohôd o súčinnosti, ako je upravené zákonom č. 5/1997, s článkami 49 a 56 ZFEÚ, článkami 76 a 77 smernice 2014/24 a článkom 15 ods. 2 smernice 2006/123. Zdôrazňuje, že výklad týchto ustanovení práva Únie je naďalej potrebný napriek zrušeniu zákona č. 5/1997 zákonom č. 3/2019, pretože tento zákon nezmenil režim súčinnosti pri poskytovaní sociálnych služieb. Okrem toho na účely posúdenia zákonnosti tohto dekrétu je potrebné overiť, či zákon č. 5/1997, ktorého vykonanie zabezpečuje, bol alebo nebol v súlade s právom Únie.

33 Za týchto podmienok Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana (Vyšší súd Valencijského spoločenstva) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Majú sa článok 49 ZFEÚ a články 76 a 77 [smernice 2014/24] (v spojení s [jej] článkom 74 a prílohou XIV) vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá dovoľuje verejným obstarávateľom uzatvárať s neziskovými súkromnými organizáciami (a to nielen dobrovoľníckymi združeniami) dohody o poskytovaní akýchkoľvek sociálnych služieb osobám za náhradu nákladov bez použitia postupov stanovených v tejto smernici a bez ohľadu na odhadovanú hodnotu, a to jednoducho na základe predchádzajúceho označenia týchto služieb za nezmluvné?

2. V prípade, ak by bola odpoveď záporná, a teda by to bolo možné, majú sa článok 49 ZFEÚ a články 76 a 77 [smernice 2014/24] (v spojení s [jej] článkom 74 a prílohou XIV) vykladať v tom zmysle, že dovoľujú verejným obstarávateľom uzatvárať s neziskovými súkromnými organizáciami (a to nielen dobrovoľníckymi združeniami) dohody o poskytovaní akýchkoľvek sociálnych služieb osobám za náhradu nákladov bez použitia postupov stanovených v tejto smernici a bez ohľadu na odhadovanú hodnotu, jednoducho na základe predchádzajúceho označenia týchto služieb za nezmluvné, ak uvedená vnútroštátna právna úprava navyše výslovne nestanovuje podmienky uvedené v článku 77 tejto smernice, ale odkazuje na neskorší vykonávací predpis, pričom medzi usmernenia, ktorými sa tento vykonávací predpis musí riadiť, nezahŕňa požiadavku, aby v tomto predpise boli výslovne stanovené podmienky uvedené v článku 77 tejto smernice?

3. V prípade, ak by bola odpoveď tiež záporná, a teda by to bolo možné, majú sa články 49 a 56 ZFEÚ, články 76 a 77 [smernice 2014/24] (v spojení s [jej] článkom 74 a prílohou XIV) a článok 15 ods. 2 [smernice 2006/123] vykladať v tom zmysle, že dovoľujú verejným obstarávateľom, aby na účely výberu neziskového subjektu (a to nielen dobrovoľníckych združení), s ktorým sa uzavrie dohoda o poskytovaní akýchkoľvek sociálnych služieb osobám (a nielen tých, ktoré sú uvedené v článku 2 ods. 2 písm. j) smernice [2006/123]) – zaradili medzi podmienky účasti usadenie subjektu v mieste, kde sa má služba poskytovať?“

O prejudiciálnych otázkach

O prípustnosti

34 Na úvod treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry na otázky týkajúce sa výkladu práva Únie sa vzťahuje prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi okolnosťami potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené [rozsudky z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, body 59 a 61, ako aj z 25. novembra 2021, État luxembourgeois (Informácia o skupine platiteľov dane), C-437/19, EU:C:2021:953, bod 81].

35 Nevyhnutnosť dopracovať sa k výkladu práva Únie, ktorý bude pre vnútroštátny súd užitočný, pritom vyžaduje, aby tento súd vymedzil skutkový a právny rámec ním položených otázok alebo aby prinajmenšom objasnil skutkové predpoklady, na ktorých sú tieto otázky založené. Návrh na

začatie prejudiciálneho konania musí navyše uvádzať presné dôvody, pre ktoré vnútroštátny súd považuje výklad práva Únie za sporný, a položenie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru za potrebné [rozsudok z 10. marca 2022, Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (Komplexné krytie zdravotného poistenia), C-247/20, EU:C:2022:177, bod 75 a citovaná judikatúra].

36 Prípustnosť prejudiciálnych otázok teda treba posúdiť s prihliadnutím na tieto úvodné pripomienky.

O zrušení zákona č. 5/1997

37 Žalovaná vo veci samej poznamenáva, že prejudiciálne otázky sú neprípustné z dôvodu, že zákon č. 5/1997, ktorého súlad s právom Únie je incidenčne spochybnený v rámci žaloby vo veci samej, bol zrušený zákonom č. 3/2019.

38 V tejto súvislosti z návrhu na začatie prejudiciálneho konania jasne vyplýva, že vnútroštátny súd má rozhodnúť o zákonnosti dekrétu č. 181/2017 v čase jeho prijatia. K tomuto dátumu je však nesporné, že zákon č. 5/1997, ktorého vykonanie zabezpečuje tento dekrét, bol ešte účinný. Okrem toho nie je sporné, že uvedený zákon na jednej strane odoprel subjektom sledujúcim vytváranie zisku možnosť uzavrieť dohodu o súčinnosti, a na druhej strane umožnil, aby sa v súvislosti s uzavretím takejto dohody použilo kritérium miesta usadenia.

39 Za týchto podmienok si prejudiciálne otázky zachovávajú súvislosť s predmetom sporu vo veci samej.

O smernici 2014/24

40 Španielska, talianska a holandská vláda vyjadrujú pochybnosti, pokiaľ ide o uplatniteľnosť smernice 2014/24 na dohody o súčinnosti stanovené vnútroštátnou právnou úpravou, o ktorú ide vo veci samej.

41 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ak nie je zrejmé, ako je to v tejto veci, že výklad ustanovenia práva Únie nijako nesúvisí s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, námietka založená na neuplatniteľnosti tohto ustanovenia na spor vo veci samej nemá vplyv na prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ale patrí do vecného preskúmania položených otázok (rozsudky z 12. decembra 2019, Slovenské elektrárne, C-376/18, EU:C:2019:1068, bod 29, a z 28. októbra 2021, Komisija za protivodejstvie na korupcijata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imuštestvo, C-319/19, EU:C:2021:883, bod 25).

O smernici 2006/123

42 Podľa článku 2 ods. 2 písm. j) smernice 2006/123 sa táto smernica nevzťahuje na sociálne služby súvisiace so sociálnym ubytovaním, starostlivosťou o deti a podporou rodín a osôb v trvalej alebo dočasnej núdzi, ktoré sú poskytované štátom, poskytovateľmi poverenými štátom alebo charitatívnymi organizáciami uznanými ako takými štátom.

43 Na jednej strane, ako v podstate uviedla generálna advokátka v bodoch 145 až 150 svojich návrhov, spis, ktorým disponuje Súdny dvor, neumožňuje uistiť sa, že sociálne asistenčné služby osobám, ktorých sa týka vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej, nie sú uvedené medzi službami vylúčenými z pôsobnosti smernice 2006/123 podľa jej článku 2 ods. 2 písm. j), ako ho vyložil Súdny dvor v bodoch 42 až 49 rozsudku z 11. júla 2013, Femarbel (C-57/12, EU:C:2013:517).

44 Na druhej strane neexistencia akéhokoľvek spresnenia v tejto súvislosti v návrhu na začatie prejudiciálneho konania neumožňuje Súdnemu dvoru určiť, či za predpokladu, že niektoré sociálne asistenčné služby osobám, na ktoré sa vzťahuje vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej, nespadajú pod výnimku stanovenú v článku 2 ods. 2 písm. j) tejto smernice, tieto služby nespadajú pod inú výnimku stanovenú v článku 2 ods. 2, a to najmä v jeho písmenách f) a i).

45 Za týchto podmienok, keďže vnútroštátny súd Súdnemu dvoru neumožnil uistiť sa, že skutkový stav, na ktorom je založená tretia prejudiciálna otázka, skutočne patrí do pôsobnosti smernice 2006/123, je táto otázka neprípustná v rozsahu, v akom sa týka výkladu článku 15 ods. 2 tejto smernice.

O článkoch 49 a 56 ZFEÚ

46 Napokon treba uviesť, že hoci sa všetky okolnosti sporu vo veci samej obmedzujú na vnútroštátnu sféru jediného členského štátu, prejudiciálne otázky sa týkajú najmä výkladu článkov 49 a 56 ZFEÚ.

47 V tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby Súdnemu dvoru v súlade s článkom 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora poskytol vysvetlenie, akú súvislosť má spor, ktorý prejednáva, napriek jeho čisto vnútroštátnej povahe, s ustanoveniami práva Únie týkajúcimi sa základných slobôd, takže výklad požadovaný v prejudiciálnom konaní je preň nevyhnutný na to, aby mohol prijať potrebné rozhodnutie v tomto spore (rozsudok z 15. novembra 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, bod 55, a uznesenie zo 6. mája 2021, Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca a i., C-571/20, neuverejnené, EU:C:2021:364, bod 23).

48 Vnútroštátny súd však nevysvetlil, z akého dôvodu treba napriek čisto vnútroštátnej povahe sporu, o ktorom rozhoduje, pristúpiť k výkladu článkov 49 a 56 ZFEÚ. Konkrétnejšie tento súd výslovne netvrdí, že sa nachádza v jednej z hypotéz uvedených v bodoch 50 až 53 rozsudku z 15. novembra 2016, Ullens de Schooten (C-268/15, EU:C:2016:874).

49 Okrem toho, hoci v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora zadávanie zákaziek, ktoré vzhľadom na svoju hodnotu nepatria do pôsobnosti smerníc v oblasti verejného obstarávania, podlieha základným pravidlám a všeobecným zásadám Zmluvy o FEÚ, najmä zásadám rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti, ako aj povinnosti transparentnosti, ktorá z nich vyplýva, pokiaľ tieto zákazky vykazujú nepochybný cezhraničný záujem, nestačí, ak vnútroštátny súd v tejto súvislosti predloží Súdnemu dvoru informácie, na základe ktorých nie je vylúčená existencia takéhoto záujmu, ale naopak musí poskytnúť údaje, ktoré môžu jeho existenciu preukázať (pozri v tomto zmysle uznesenie z 12. novembra 2020, Novart Engineering, C-170/20, neuverejnené, EU:C:2020:908, body 33 a 35). Vnútroštátny súd však v prejednávanej veci nepredložil Súdnemu dvoru takéto údaje.

50 Preto sú prejudiciálne otázky neprípustné v rozsahu, v akom sa týkajú výkladu článkov 49 a 56 ZFEÚ.

51 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že prejudiciálne otázky sú prípustné, okrem časti, ktorá sa týka výkladu článkov 49 a 56 ZFEÚ, ako aj článku 15 ods. 2 smernice 2006/123.

O prvej a druhej otázke

52 Svojimi prvými dvoma prejudiciálnymi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa články 76 a 77 smernice 2014/24 majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá vyhradzuje neziskovým súkromným subjektom možnosť uzatvárať dohody, na základe ktorých tieto subjekty poskytujú sociálne asistenčné služby osobám za náhradu nákladov, ktoré znášajú, bez ohľadu na predpokladanú hodnotu týchto služieb, a bez toho, aby táto právna úprava vyžadovala, aby uvedené subjekty spĺňali požiadavky stanovené v tomto článku 77.

O uplatniteľnosti smernice 2014/24

53 S cieľom odpovedať na tieto otázky treba na úvod určiť, či dohody, o ktoré ide vo veci samej, sú verejnými zákazkami, na ktoré sa vzťahuje smernica 2014/24.

54 V tejto súvislosti smernica 2014/24 v súlade s jej článkom 1 stanovuje pravidlá uplatniteľné na postupy obstarávania vykonávané verejnými obstarávateľmi, pokiaľ ide o verejné zákazky, ako aj súťaže návrhov, ktorých predpokladaná hodnota nie je nižšia ako finančný limit stanovený v článku 4. článok 2 ods. 1 bod 5 uvedenej smernice definuje verejné zákazky na účely tejto smernice ako odplatné zmluvy uzavreté písomne medzi jedným alebo viacerými hospodárskymi subjektmi a jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi, ktorých predmetom je uskutočnenie stavebných prác, dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb.

55 Z tohto hľadiska treba v prvom rade uviesť, že keďže pojem „verejná zákazka“ je pojmom práva Únie, kvalifikácia, ktorú španielske právo pripisuje dohodám o súčinnosti, je irelevantná [pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. októbra 2005, Komisia/Francúzsko, C-264/03, EU:C:2005:620, bod 36, a z 22. apríla 2021, Komisia/Rakúsko (Prenájom ešte nepostavenej budovy), C-537/19, EU:C:2021:319, bod 43].

56 Spresnenie uvedené v článku 62 ods. 1 zákona č. 5/1997, podľa ktorého takéto dohody predstavujú „organizačné nástroje mimozmluvnej povahy“, teda nestačí na to, aby boli vyňaté z pôsobnosti smernice 2014/24.

57 Okrem toho na rozdiel od toho, čo tvrdí holandská vláda, z návrhu na začatie prejudiciálneho konania nevyplýva, že by sa tieto dohody o súčinnosti mali v skutočnosti považovať za jednostranné správne akty, ktoré sú len na základe vôle verejných obstarávateľov záväzné pre súkromné neziskové subjekty, ktoré sú ich zmluvnými stranami (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. apríla 2007, Asemfo, C-295/05, EU:C:2007:227, body 52 až 55, ako aj z 18. decembra 2007, Asociación Profesional de Empresas de Reparto y Manipulado de Correspondencia, C-220/06, EU:C:2007:815, body 51 až 55).

58 V druhom rade na to, aby dohody o súčinnosti, o ktoré ide vo veci samej, patrili do pôsobnosti smernice 2014/24, musia spočívať vo verejných zákazkách na služby v zmysle článku 2 ods. 1 bodu 9 tejto smernice.

59 V tejto súvislosti po prvé sa má pojem „služby“ v zmysle tohto ustanovenia vykladať s prihliadnutím na slobodu poskytovania služieb zakotvenú v článku 56 ZFEÚ, ktorého pôsobnosť je obmedzená na hospodárske činnosti (pozri v tomto zmysle rozsudky z 29. apríla 2010, Komisia/Nemecko, C-160/08, EU:C:2010:230, body 73 a 74, ako aj z 23. februára 2016, Komisia/Maďarsko, C-179/14, EU:C:2016:108, bod 154).

60 Konkrétnejšie treba uviesť, že poskytovanie služieb, ktoré sa bežne poskytujú za odplatu, predstavuje hospodársku činnosť, pričom základná vlastnosť odplaty spočíva v skutočnosti, že táto odplata predstavuje hospodársku protihodnotu za predmetné plnenie bez toho, aby ju musel zaplatiť príjemca tejto služby (rozsudok z 23. februára 2016, Komisia/Maďarsko, C-179/14, EU:C:2016:108, body 153 až 155). Okrem toho z článku 62 ZFEÚ v spojení s článkom 51 tejto Zmluvy vyplýva, že sloboda poskytovania služieb sa nevzťahuje na činnosti, ktoré v členskom štáte súvisia, hoci len príležitostne, s výkonom verejnej moci.

61 Ako potvrdzuje odôvodnenie 6 smernice 2014/24, predmetom verejnej zákazky na poskytnutie služieb v zmysle článku 2 ods. 1 bodu 9 tejto smernice môžu byť teda len činnosti hospodárskej povahy v zmysle predchádzajúceho bodu. Takýto výklad je navyše podporený článkom 2 ods. 1 bodom 10 uvedenej smernice, podľa ktorého sa hospodársky subjekt v zmysle tejto smernice vyznačuje tým, že na trhu ponúka uskutočnenie stavebných prác a/alebo uskutočnenie stavby, dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb.

62 Okolnosť, že zmluva je uzavretá s neziskovým subjektom, nevylučuje, že tento subjekt môže vykonávať hospodársku činnosť v zmysle smernice 2014/24, takže táto okolnosť nie je relevantná na účely uplatnenia pravidiel práva Únie v oblasti verejného obstarávania (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. júna 2014, Centro Hospitalar de Setúbal a SUCH, C-574/12, EU:C:2014:2004, bod 33 a citovanú judikatúru, ako aj z 28. januára 2016, CASTA a i., C-50/14, EU:C:2016:56, bod 52).

63 Okrem toho za hospodárske činnosti možno považovať služby poskytované za odplatu, ktoré bez toho, aby spadali do výkonu výsadných práv verejnej moci, sú vykonávané vo verejnom záujme bez zámeru dosiahnuť zisk a konkurujú činnostiam vykonávaným subjektmi, ktoré sledujú cieľ dosiahnutia zisku (pozri analogicky rozsudok zo 6. septembra 2011, Scattolon, C-108/10, EU:C:2011:542, bod 44 a citovanú judikatúru).

64 Po druhé, pokiaľ ide konkrétnejšie o poskytovanie služieb, ktoré tak ako v prejednávanej veci majú sociálny účel, je pravda, že článok 1 bod 5 smernice 2014/24 spresňuje, že táto smernica nemá vplyv na spôsob, akým členské štáty organizujú svoje systémy sociálneho zabezpečenia. Okrem toho podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora činnosti subjektov spravujúcich systém sociálneho zabezpečenia v zásade nepredstavujú hospodársku činnosť, ak sú založené na zásade solidarity a ak tieto činnosti podliehajú kontrole štátu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júna 2020, Európska komisia a Slovenská republika/Dôvera zdravotná poisťovňa, C-262/18 P a C-271/18 P, EU:C:2020:450, bod 31, ako aj citovanú judikatúru).

65 To však nevyhnutne nie je prípad osobitných sociálnych služieb, ktoré poskytujú súkromné subjekty a ktorých náklady znáša buď samotný štát, alebo tieto inštitúcie sociálneho zabezpečenia. Z judikatúry Súdneho dvora totiž tiež vyplýva, že sledovanie sociálneho cieľa alebo

zohľadnenie zásady solidarity v rámci poskytovania služieb samo osebe nebráni tomu, aby sa táto služba považovala za hospodársku činnosť (pozri v tomto zmysle rozsudky z 29. novembra 2007, Komisia/Taliansko, C-119/06, neuverejnený, EU:C:2007:729, body 36 až 41, a z 12. septembra 2000, Pavlov a i., C-180/98 až C-184/98, EU:C:2000:428, bod 118).

66 V prejednávanej veci, ako uviedla generálna advokátka v bodoch 55 až 61 svojich návrhov, sa zdá, že prinajmenšom niektoré sociálne asistenčné služby osobám, ktoré patria do pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy dotknutej vo veci samej, sa poskytujú za odplatu, a nie sú súčasťou výkonu verejnej moci, takže tieto činnosti možno považovať za činnosti, ktoré majú hospodársku povahu, a teda za služby v zmysle smernice 2014/24.

67 Po tretie odplatná povaha verejnej zákazky predpokladá, že každá zo zmluvných strán sa zaväzuje poskytnúť plnenie za odplatu, pričom však nie je vylúčené, že protiplnenie verejného obstarávateľa spočíva len v náhrade nákladov vynaložených na poskytnutie dohodnutej služby (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. septembra 2020, Tax-Fin-Lex, C-367/19, EU:C:2020:685, body 25 a 26, ako aj citovanú judikatúru). V dôsledku toho sa zmluva nemôže vymykať spod pojmu „verejná zákazka na služby“ len z toho dôvodu, že, ako sa zdá v prejednávanej veci, dohodnutá odplata sa obmedzuje na náhradu nákladov vynaložených na poskytnutie dohodnutej služby (rozsudok z 28. januára 2016, CASTA a i., C-50/14, EU:C:2016:56, bod 52).

68 Po štvrté, ako to potvrdzuje odôvodnenie 4 a odôvodnenie 114 posledný pododsek smernice 2014/24, postupy, ktorými sa verejný obstarávateľ vzdáva práva na porovnanie a určenie poradia prijateľných ponúk a na určenie hospodárskeho subjektu alebo subjektov, ktorým sa udeľuje výhradné právo na zákazku, nepatria do pôsobnosti tejto smernice (pozri v tomto zmysle rozsudky z 2. júna 2016, Falk Pharma, C-410/14, EU:C:2016:399, body 37 až 42, a z 1. marca 2018, Tirkkonen, C-9/17, EU:C:2018:142, body 29 až 35).

69 Z odpovedí ASADE, španielskej vlády a žalovanej vo veci samej na otázky položené Súdnym dvorom však vyplýva, že zadaniu dohody o súčinnosti v praxi predchádza výber medzi neziskovými súkromnými subjektmi, ktoré prejavili záujem poskytovať sociálne asistenčné služby osobe, ktoré sú predmetom tejto dohody, čo však prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

70 Po piate z prvej prejudiciálnej otázky výslovne vyplýva, že vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej sa uplatňuje na všetky dohody o súčinnosti bez ohľadu na ich predpokladanú hodnotu. Z toho vyplýva, že nemožno vylúčiť, že táto právna úprava, ktorej súlad s právom Únie má súd preskúmať, sa môže týkať dohôd o súčinnosti, ktorých predpokladaná hodnota sa rovná alebo je vyššia ako prahové hodnoty stanovené v článku 4 smernice 2014/24.

71 Vzhľadom na vyššie uvedené sa zdá, že právna úprava dotknutá vo veci samej upravuje, prinajmenšom čiastočne, verejné obstarávanie, na ktoré sa vzťahuje smernica 2014/24.

72 Napokon treba dodať, že neuvedenie presných kategórií sociálnych asistenčných služieb osobám, ktoré sú predmetom vnútroštátnej právnej úpravy dotknutej vo veci samej, v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, čo je poľutovaniahodné, nebráni Súdnemu dvoru, v rozpore s tým, čo zrejme tvrdí talianska vláda, aby sa uistil, že výklad smernice 2014/24 nie je úplne irelevantný pre predmet sporu vo veci samej.

73 Na jednej strane totiž zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že aspoň časť sociálnych asistenčných služieb osobám, ktoré môžu byť predmetom dohody o súčinnosti, patrí medzi služby vymenované v prílohe XIV k smernici 2014/24, a na druhej strane prejudiciálne otázky sa netýkajú

výkladu ustanovení tejto smernice všeobecne uplatniteľných na postupy verejného obstarávania, ale len článkov 74 až 77 uvedenej smernice, ktoré osobitne ustanovujú zjednodušený režim zadávania verejných zákaziek na služby uvedené v tejto prílohe.

74 Preto treba tieto otázky preskúmať len z hľadiska článkov 74 až 77 smernice 2014/24.

O požiadavkách vyplývajúcich zo smernice 2014/24

75 Na účely overenia, či články 74 až 77 smernice 2014/24 bránia právnej úprave, o ktorú ide vo veci samej, treba v prvom rade uviesť, že zjednodušený režim verejného obstarávania stanovený v týchto článkoch je odôvodnený, ako to uvádza odôvodnenie 114 smernice 2014/24, obmedzeným cezhraničným rozmerom služieb uvedených v prílohe XIV k uvedenej smernici, ako aj skutočnosťou, že tieto služby sa poskytujú v špecifickom kontexte, ktorý sa v jednotlivých členských štátoch výrazne líši v dôsledku rôznych kultúrnych tradícií.

76 V druhom rade článok 77 smernice 2014/24 stanovuje, že v prípade niektorých služieb uvedených v prílohe XIV k tejto smernici členské štáty môžu povoliť verejným obstarávateľom vyhradiť „organizáciám“ definovaným v odseku 2 tohto článku právo zúčastniť sa na postupoch verejného obstarávania, ktorých predmetom je poskytovanie takýchto služieb.

77 Článok 77 ods. 2 smernice 2014/24 spresňuje prísne podmienky, za ktorých možno hospodársky subjekt považovať za „organizáciu“ v zmysle tohto článku. Vyžaduje sa, aby tento hospodársky subjekt mal za cieľ plniť úlohu vo verejnom záujme spojenú s poskytovaním sociálnych alebo osobitných služieb uvedených v tomto článku, aby zisky uvedeného hospodárskeho subjektu boli reinvestované s cieľom dosiahnuť takýto cieľ a aby v prípade, že sa tieto zisky rozdeľujú alebo prerozdeľujú, sa vychádzalo zo zásad účasti. Okrem toho riadiace alebo vlastnícke štruktúry tohto hospodárskeho subjektu musia byť založené na zásadách vlastníctva zamestnancami alebo účasti, alebo vyžadujú aktívnu účasť zamestnancov, používateľov či zainteresovaných strán.

78 Navyše z článku 77 ods. 2 písm. d) a článku 77 ods. 3 smernice 2014/24 vyplýva, že verejný obstarávateľ môže zadať verejnú zákazku „organizácii“ na základe postupu stanoveného v tomto článku len na obdobie nepresahujúce tri roky, a len pod podmienkou, že verejný obstarávateľ už nezadal tejto organizácii zákazku na služby uvedené v uvedenom článku v priebehu troch predchádzajúcich rokov.

79 V prejednávanej veci, ako to potvrdzuje znenie prvej prejudiciálnej otázky, vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, ukladá súkromným neziskovým subjektom možnosť zúčastniť sa na postupoch zadávania dohôd o súčinnosti bez toho, aby vyžadovala, aby tieto subjekty dodržiavali všetky podmienky stanovené v článku 77 smernice 2014/24.

80 Z tejto okolnosti však nemožno vyvodiť záver, že takáto právna úprava je nevyhnutne nezlučiteľná so zjednodušeným režimom stanoveným v článkoch 74 až 77 smernice 2014/24.

81 Článok 77 tejto smernice má totiž veľmi špecifický rozsah, pretože výslovne zaručuje členským štátom, že môžu v prípade niektorých služieb, na ktoré sa vzťahuje tento zjednodušený režim, povoliť verejným obstarávateľom vyhradiť právo na účasť v postupoch zadávania verejných zákaziek týkajúcich sa týchto služieb výlučne hospodárskym subjektom, ktoré spĺňajú všetky podmienky stanovené v tomto článku.

82 Vzhľadom na osobitosti právneho režimu, ktorý zavádza, a vzhľadom na štruktúru článkov 74 až 77 smernice 2014/24 tak článok 77 tejto smernice nemožno považovať za článok, ktorý by sa vyčerpávajúcim spôsobom vzťahoval na prípady, v ktorých môžu byť verejné zákazky, ktorých predmetom je poskytovanie služby uvedenej v prílohe XIV k tejto smernici, vyhradené pre určité kategórie hospodárskych subjektov.

83 Po tretie treba zdôrazniť, že článok 76 smernice 2014/24 stanovuje pravidlá odchyľujúce sa od všeobecného práva, ktoré sa uplatňujú na zadávanie všetkých verejných zákaziek týkajúcich sa sociálnych a iných osobitných služieb uvedených v prílohe XIV k tejto smernici.

84 Tento článok 76 ukladá členským štátom jednak povinnosť zaviesť pravidlá verejného obstarávania, ktoré ukladajú verejným obstarávateľom povinnosť dodržiavať zásady transparentnosti a rovnosti zaobchádzania s hospodárskymi subjektmi, a jednak zabezpečiť, aby tieto pravidlá umožnili verejným obstarávateľom zohľadniť osobitosti služieb, ktoré sú predmetom takýchto postupov verejného obstarávania. V tejto súvislosti musia členské štáty umožniť verejným obstarávateľom zohľadniť potrebu zabezpečiť kvalitu, kontinuitu, prístupnosť, cenovú dostupnosť, disponibilnosť a komplexnosť služieb, osobitné potreby rôznych kategórií používateľov vrátane znevýhodnených a zraniteľných skupín, začlenenie a posilnenie postavenia používateľov a inovácie.

85 Ako potvrdzuje odôvodnenie 114 smernice 2014/24, právny režim, ktorý táto smernica stanovuje vo svojom článku 76, sa vyznačuje širokou mierou voľnej úvahy, ktorou disponujú členské štáty pri organizácii výberu poskytovateľov služieb uvedených v prílohe XIV k tejto smernici spôsobom, ktorý považujú za najvhodnejší. Z tohto odôvodnenia ďalej vyplýva, že členské štáty musia tiež zohľadniť protokol č. 26, ktorý zakotvuje najmä širokú diskrečnú právomoc vnútroštátnych orgánov pri poskytovaní služieb všeobecného hospodárskeho záujmu spôsobom, ktorý čo najlepšie napĺňa potreby užívateľov.

86 Treba preto preskúmať, či zásady rovnosti zaobchádzania a transparentnosti, ako sú uvedené v článku 76 smernice 2014/24, bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá vyhradzuje neziskovým súkromným subjektom aj vtedy, keď nespĺňajú podmienky stanovené v článku 77 tejto smernice, právo zúčastniť sa na postupoch zadávania verejných zákaziek, ktorých predmetom je poskytovanie sociálnych asistenčných služieb osobám uvedeným v prílohe XIV k uvedenej smernici.

87 Pokiaľ ide po prvé o zásadu rovnosti zaobchádzania s hospodárskymi subjektmi, skutočnosť, že súkromné subjekty, ktoré sledujú cieľ dosiahnutia zisku, sú zbavené možnosti zúčastniť sa na takýchto verejných obstarávaniach, predstavuje rozdielne zaobchádzanie s hospodárskymi subjektmi, ktoré je v rozpore s touto zásadou, ibaže by tento rozdiel bol odôvodnený objektívnymi dôvodmi (pozri analogicky rozsudky z 11. decembra 2014, Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“ a i., C-113/13, EU:C:2014:2440, bod 52, ako aj z 28. januára 2016, CASTA a i., C-50/14, EU:C:2016:56, bod 56).

88 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že členský štát môže v rámci svojej právomoci upraviť svoj systém sociálneho zabezpečenia stanoviť, že systém sociálnej pomoci si nevyhnutne vyžaduje na dosiahnutie svojich cieľov, aby boli súkromní prevádzkovatelia pripustení do tohto systému ako poskytovatelia služieb sociálnej pomoci len pod podmienkou, že činnosť nevykonávajú na účely dosahovania zisku (rozsudky zo 17. júna 1997, Sodemare a i., C-70/95, EU:C:1997:301, bod 32, ako aj z 11. decembra 2014, Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“ a i., C-113/13, EU:C:2014:2440, bod 58).

89 V prejednávanej veci z vnútroštátnej právnej úpravy dotknutej vo veci samej a z odpovedí na otázky položené Súdnym dvorom vyplýva, že dohody o súčinnosti stanovené touto právnou úpravou musia byť v súlade najmä so zásadami solidarity a rozpočtovej efektívnosti. Konkrétne na jednej strane sociálne asistenčné služby osobám, ktoré môžu byť predmetom takýchto dohôd, musia byť na jednej strane poskytované všetkým v zásade bezplatne a výška prípadných dodatočných poplatkov, ktoré sa môžu vyberať od užívateľov, závisí od ich finančných možností. Na druhej strane súkromné neziskové subjekty, ktorých sa týkajú uvedené dohody, môžu získať len náhradu variabilných, fixných a stálych nákladov vynaložených na poskytovanie sociálnych asistenčných služieb osobám, ktoré sú predmetom týchto dohôd, pričom dosiahnutie obchodného zisku je výslovne vylúčené.

90 Preto výlučné využívanie neziskových súkromných subjektov s cieľom zabezpečiť poskytovanie takýchto sociálnych služieb môže byť odôvodnené tak zásadami univerzality a solidarity, ktoré sú vlastné systému sociálnej pomoci, ako aj dôvodmi hospodárskej efektívnosti a primeranosti v rozsahu, v akom umožňuje, aby tieto služby všeobecného záujmu boli poskytované za podmienok ekonomickej rovnováhy z rozpočtového hľadiska, subjektmi zriadenými v zásade na účely všeobecného záujmu, ktorých rozhodnutia sa neriadia, ako uvádza španielska vláda, čisto obchodnými hľadiskami (pozri analogicky rozsudok z 28. januára 2016, CASTA a i., C-50/14, EU:C:2016:56, bod 57).

91 Vylúčenie súkromných subjektov sledujúcich vytváranie zisku z postupov zadávania verejných zákaziek na poskytovanie takýchto sociálnych služieb, ak je odôvodnené takýmito dôvodmi, nie je v rozpore so zásadou rovnosti za predpokladu, že takéto vylúčenie skutočne prispieva k sociálnemu účelu a k plneniu cieľov solidarity a rozpočtovej efektívnosti, na ktorých je tento systém založený (pozri analogicky rozsudky z 11. decembra 2014, Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“ a i., C-113/13, EU:C:2014:2440, bod 60, ako aj z 28. januára 2016, CASTA a i., C-50/14, EU:C:2016:56, bod 63).

92 V tejto súvislosti Súdny dvor na jednej strane mal príležitosť spresniť, pokiaľ ide o verejné zákazky, na ktoré sa smernica 2014/24 ešte neuplatňovala, že na účely splnenia týchto požiadaviek súkromné subjekty, ktorým sú podľa právnej úpravy dotknutého členského štátu takéto zákazky vyhradené, nemôžu sledovať iné ciele než tie, ktoré sú uvedené v predchádzajúcom bode, a nesmú dosahovať žiadny, a to ani nepriamy zisk zo svojich služieb, bez ohľadu na úhradu variabilných, fixných a stálych nákladov potrebných na ich poskytnutie. Nemôžu ani vytvárať zisk pre svojich členov. Okrem toho uplatnenie tejto právnej úpravy nemožno rozšíriť tak, aby zakrývalo zneužívajúce konanie týchto subjektov alebo ich členov. Uvedené subjekty tak môžu zamestnávať pracovníkov len v rozsahu nevyhnutnom na ich riadne fungovanie a v súlade s požiadavkami, ktoré vo vzťahu k nim ukladá vnútroštátna právna úprava, pričom dobrovoľníci si môžu nechať nahradiť len náklady skutočne vynaložené na poskytnutú činnosť, a to v medziach vopred stanovených samotnými súkromnými subjektmi (pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. decembra 2014, Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“ a i., C-113/13, EU:C:2014:2440, body 61 a 62, ako aj z 28. januára 2016, CASTA a i., C-50/14, EU:C:2016:56, body 64 a 65).

93 Na druhej strane z judikatúry Súdneho dvora tiež vyplýva, že zásada rovnosti zaobchádzania uplatniteľná v rámci slobody usadiť sa zakotvenej v článkoch 49 až 55 ZFEÚ nebráni tomu, aby členský štát vyhradil postavenie poskytovateľov sociálnych asistenčných služieb súkromným neziskovým subjektom, vrátane tých, ktoré nie sú výlučne dobrovoľnícke (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júna 1997, Sodemare a i., C-70/95, EU:C:1997:301, bod 32 až 34).

94 Táto judikatúra zostáva relevantná na účely výkladu článku 76 smernice 2014/24, ktorý teraz výslovne zakotvuje existenciu zjednodušeného režimu zadávania verejných zákaziek v sociálnej oblasti.

95 Z toho vyplýva, že zásada rovnosti zaobchádzania s hospodárskymi subjektmi, ako je teraz zakotvená v článku 76 smernice 2014/24, oprávňuje členské štáty, aby vyhradili právo zúčastniť sa na verejnom obstarávaní sociálnych asistenčných služieb osobám súkromným neziskovým subjektom, vrátane tých, ktoré nie sú striktne dobrovoľnícke, za predpokladu, že po prvé všetky prípadné zisky vyplývajúce z plnenia týchto zákaziek sú týmito subjektmi reinvestované s cieľom dosiahnuť sociálny cieľ všeobecného záujmu, ktorý sledujú, a po druhé sú splnené všetky podmienky pripomenuté v bodoch 90 a 91 tohto rozsudku.

96 Treba ešte dodať, že článok 76 smernice 2014/24 naopak bráni tomu, aby takéto verejné zákazky mohli byť bez vyhlásenia verejného obstarávania priamo zadávané neziskovým subjektom, ktoré nie sú dobrovoľníckym subjektom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. januára 2016, CASTA a i., C-50/14, EU:C:2016:56, bod 70). Naopak, tento článok vyžaduje, aby verejný obstarávateľ pred vykonaním takéhoto zadania porovnal a zoradil príslušné ponuky jednotlivých neziskových subjektov, ktoré prejavili záujem, a to najmä s ohľadom na cenu týchto ponúk, aj keby táto cena predstavovala, ako v prejednávanej veci, celkové náklady, ktorých náhradu musí verejný obstarávateľ zabezpečiť.

97 Po druhé, pokiaľ ide o zásadu transparentnosti, táto zásada vyžaduje od verejného obstarávateľa adekvátny stupeň zverejnenia umožňujúci na jednej strane otvorenie sa hospodárskej súťaži a na druhej strane kontrolu nestrannosti postupu zadávania zákazky, aby sa každý zainteresovaný hospodársky subjekt mohol rozhodnúť predložiť ponuku na základe všetkých relevantných informácií a aby sa zaručila absencia akéhokoľvek rizika zvýhodňovania a svojvôle zo strany verejného obstarávateľa. Zásada transparentnosti teda vyžaduje, aby všetky podmienky a spôsoby verejného obstarávania boli jasne, presne a jednoznačne formulované tak, aby jednak všetci riadne informovaní a primerane pozorní uchádzači mohli pochopiť ich presný rozsah a rovnako ich vykladať a aby jednak voľná úvaha verejného obstarávateľa bola presne vymedzená, čo mu umožní účinne overiť, či ponuky uchádzačov zodpovedajú kritériám, ktoré upravujú dotknuté konanie (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. februára 2012, Costa a Cifone, C-72/10 a C-77/10, EU:C:2012:80, bod 73, a zo 4. apríla 2019, Allianz Vorsorgekasse, C-699/17, EU:C:2019:290, body 61 a 62, ako aj citovanú judikatúru).

98 V prejednávanej veci na jednej strane zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, nevyplýva, že by vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, neposkytovala dostatočné záruky umožňujúce ochranu neziskových súkromných subjektov pred rizikom uprednostňovania alebo svojvôle obstarávateľa počas postupu obstarávania na uzavretie dohody o súčinnosti.

99 Na druhej strane článok 75 smernice 2014/24 spresňuje pre postupy zadávania verejných zákaziek, na ktoré sa vzťahuje zjednodušený režim stanovený v článkoch 74 až 77 tejto smernice, požiadavky zverejnenia vyžadované zásadou transparentnosti, ako je pripomenuté v bode 97 tohto rozsudku.

100 Podľa tohto článku 75 obstarávatelia, ktorí chcú zadať verejnú zákazku na služby uvedené v prílohe XIV k smernici 2014/24, sú v zásade povinní oznámiť svoj úmysel prostredníctvom oznámenia o vyhlásení verejného oznámenia alebo predbežného oznámenia, ktoré sú v súlade s článkom 51 tejto smernice uverejnené Úradom pre vydávanie publikácií Európskej únie, alebo v prípade predbežných oznámení prípadne na ich profiloch kupujúceho.

101 V prejednávanej veci, ako uviedla generálna advokátka v bode 116 svojich návrhov, sa zdá, že z vnútroštátnej právnej úpravy, o ktorú ide vo veci samej, vyplýva, že zverejnenie oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, ktorého sa týka, je zabezpečené len uverejnením v *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana* (*Úradný vestník vlády Valencijského spoločenstva*). Ak by to tak bolo, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu, takéto zverejnenie by nepredstavovalo uverejnenie v súlade s článkom 75 smernice 2014/24.

102 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že články 76 a 77 smernice 2014/24 sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá vyhradzuje súkromným neziskovým subjektom možnosť uzatvárať na základe súťaže ich ponúk, dohody, na základe ktorých tieto subjekty poskytujú sociálne asistenčné služby osobám za úhradu nákladov, ktoré znášajú, bez ohľadu na odhadovanú hodnotu týchto služieb, aj keď tieto subjekty nespĺňajú požiadavky stanovené v tomto článku 77, za predpokladu, že jednak právny a zmluvný rámec, v ktorom sa činnosť týchto subjektov vykonáva, skutočne prispieva k sociálnemu účelu a k plneniu cieľov solidarity a rozpočtovej efektívnosti, na ktorých je táto právna úprava založená, a jednak je dodržaná zásada transparentnosti, ako je uvedená najmä v článku 75 tejto smernice.

O tretej otázke

103 Na úvod treba uviesť, že podľa článku 64 ods. 3 zákona č. 5/1997 usadenie súkromných neziskových subjektov v oblasti poskytovania služieb predstavuje jednu z „podmienok účasti“, ktoré môže verejný obstarávateľ použiť v rámci uzavretia dohody o súčinnosti. S výhradou overenia vnútroštátnym súdom sa teda zdá, že verejný obstarávateľ môže na základe takejto podmienky vyžadovať, aby uchádzači boli od okamihu predloženia ponúk usadení na území, na ktoré sa vzťahujú sociálne služby, ktoré sa majú poskytovať.

104 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa články 76 a 77 smernice 2014/24 majú vykladať v tom zmysle, že v rámci verejného obstarávania sociálnych služieb uvedených v prílohe XIV k tejto smernici umožňujú, aby usadenie hospodárskeho subjektu v mieste, kde sa služby majú poskytovať, predstavovalo podmienku účasti hospodárskych subjektov ešte pred preskúmaním ich ponúk.

105 V prvom rade treba pripomenúť, že ako bolo zdôraznené v bode 84 tohto rozsudku, článok 76 uvedenej smernice vyžaduje, aby táto podmienka usadenia bola zlučiteľná so zásadou rovnosti zaobchádzania s hospodárskymi subjektmi.

106 Takáto podmienka však zavádza rozdielne zaobchádzanie s hospodárskymi subjektmi podľa toho, či sú alebo nie sú usadené v mieste poskytovania dotknutej sociálnej služby. Keďže situácia týchto prevádzkovateľov je porovnateľná vzhľadom na zadanie verejnej zákazky, ktorej predmetom je služba uvedená v prílohe XIV k tej istej smernici, takéto rozdielne zaobchádzanie je zlučiteľné so zásadou rovnosti len vtedy, ak ho možno odôvodniť legitímnym cieľom.

107 V druhom rade z písomných pripomienok predložených Súdnemu dvoru vyplýva, že cieľom podmienky účasti založenej na usadení hospodárskeho subjektu v mieste, kde sa služby majú poskytovať, je najmä zabezpečiť blízkosť a dostupnosť sociálnych služieb, ktoré sú predmetom dohody o súčinnosti.

108 Je pravda, že tento cieľ predstavuje legitímny cieľ z hľadiska práva Únie, a navyše je uznaný tak v článku 1 protokolu č. 26, ako aj v článku 76 smernice 2014/24, pričom tento posledný uvedený článok ukladá členským štátom, ako bolo pripomenuté v bode 84 tohto rozsudku, povinnosť dbať na to, aby verejní obstarávatelia mohli zohľadniť potrebu zabezpečiť najmä dostupnosť a disponibilitu služieb uvedených v prílohe XIV k tejto smernici.

109 Podmienka, ktorá vyžaduje, ako v prejednávanej veci, aby uchádzači boli od okamihu predloženia svojich ponúk usadení na území miesta, na ktoré sa vzťahujú sociálne služby, ktoré majú byť poskytované, je však zjavne neprimerané vo vzťahu k dosiahnutiu tohto cieľa (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. októbra 2005, Contse a i., C-234/03, EU:C:2005:644, bod 43). Totiž aj za predpokladu, že by usadenie hospodárskeho subjektu na území miesta, kde má poskytovať dotknuté sociálne služby, bolo nevyhnutné na zabezpečenie blízkosti a dostupnosti týchto služieb, takýto cieľ by mohol byť v každom prípade dosiahnutý rovnako účinným spôsobom, ak by sa od tohto hospodárskeho subjektu vyžadovalo, aby túto podmienku splnil až vo fáze plnenia predmetnej verejnej zákazky.

110 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na tretiu prejudiciálnu otázku odpovedať tak, že článok 76 smernice 2014/24 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej v rámci verejného obstarávania sociálnych služieb uvedených v prílohe XIV k tejto smernici predstavuje usadenie hospodárskeho subjektu v mieste, kde sa majú služby poskytovať, podmienku účasti hospodárskych subjektov ešte pred preskúmaním ich ponúk.

O trovách

111 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. **Články 76 a 77 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá vyhradzuje súkromným neziskovým subjektom možnosť uzatvárať na základe súťaže ich ponúk, dohody, na základe ktorých tieto subjekty poskytujú sociálne asistenčné služby osobám za úhradu nákladov, ktoré znášajú, bez ohľadu na odhadovanú hodnotu týchto služieb, aj keď tieto subjekty nespĺňajú požiadavky stanovené v tomto článku 77 za predpokladu, že jednak právny a zmluvný rámec, v ktorom sa činnosť týchto subjektov vykonáva, skutočne prispieva k sociálnemu účelu a k plneniu cieľov solidarity a rozpočtovej efektívnosti, na ktorých je táto právna úprava založená, a jednak je dodržaná zásada transparentnosti, ako je uvedená najmä v článku 75 tejto smernice.**

2. **Článok 76 smernice 2014/24 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej v rámci verejného obstarávania sociálnych služieb uvedených v prílohe XIV k tejto smernici predstavuje usadenie hospodárskeho subjektu v mieste, kde sa majú služby poskytovať, podmienku účasti hospodárskych subjektov ešte pred preskúmaním ich ponúk.**

Podpisy